

BarnsBeste

Nasjonalt kompetansenettverk
for barn som pårørende

Hvem er barn som pårørende og hvorfor er barn som pårørende et viktig satsingsområde?

Siri Gjesdahl

Leder

BarnsBeste

Webinar Statsforvalteren i Trøndelag

7.Oktober 2021

BARN SOM PÅRØRENDE
er en del av helsehjelpen

BarnsBeste

Om kompetansenettverket

En nasjonal og ledende kompetanseaktør innen barn som pårørende-feltet

- **Målgruppe**
Myndigheter, institusjoner, organisasjoner, kompetansemiljøer og fagpersoner innen helse og oppvekst, samt pasienter og pårørende
- **Oppgaver**
Rådgivning, fagutvikling, systemarbeid, forskning og formidling
- **Faglige prinsipper**
Kunnskapsbasert, nettverksbasert og praksisverdi

BarnsBeste

Lovbestemmelser

- Helsepersonell
  - § 10 a – pasientens barn og søsken
  - § 10 b – barn og søsken som er etterlatte
  - § 25 tredje ledd – samarbeidende personell
- Spesialisthelsetjenesten
  - § 3-7 a – barneansvarlig personell

BarnsBeste

Barn som pårørende

- Barn som pårørende er: «barn og unge som har foreldre eller søsken som opplever helseutfordringer eller dør»
- Helseutfordringer eller død påvirker barn og familie
- Barn og unge har rettigheter, selvstendige behov og ønsker
- Forståelse, deltakelse, anerkjennelse

BarnsBeste

Hele familien påvirkes

- Barns tanker, følelser og hverdagsliv
- Pasientens helse og behandling
- Andre voksnes dobbeltrolle

BarnsBeste

De fleste barn og unge opplever å være pårørende i løpet av oppveksten.

Antall barn som lever i utsatte familier i kortere eller lengre perioder.*

- FHI-rapport, Torvik og Rognmo (2011), anslår **450.000** barn hvis foreldre er utsatt for alkoholrus og psykiske lidelser.
- Multisenterstudien (2015) anslår rundt **350.000** barn hvis foreldre er pasienter (somatikk, psykisk helsevern og rus)
- BUFDIR statusrapport 4 (2020) om «utsatte barn og unge» har tall som leder til **550.000** (møtt eller ivaretatt av barnevern, opplevd psykisk vold, foreldre i psykiatri/fengsel, alkoholrus og konfliktfylte skilsmiss)

Legger vi til **a)** mørketall, **b)** søsken, **c)** skade, **d)** utviklingshemming og funksjonsnedsettelse og **e)** død, så er det grunn til å anta at tallene er betydelig større*.

*SSB: totalt antall barn i Norge, 1/1-2020, 1.118.608

Nasjonal pårørende veileder, publisert første gang i 2017.

BarnsBeste

- Pårørendeveilederen: sier noe om hva og hvem og hvorfor.
- Er tydelig på helseforetaks og kommuners plikter overfor pårørende.
  - Kommuner **skal** ha systemer som sikrer oppfølging av barn som pårørende
  - Avklar om pasienten har barn eller søsken
  - Avklar omsorgssituasjonen for barn som pårørende
  - Avklar behovet for informasjon og oppfølging hos barn som pårørende
  - Støtte til pårørende i akutte situasjoner eller kriser
  - **Journalfør** arbeid med mindreårige barn som pårørende
  - Pågående arbeid med å evaluere implementering av Pårørendeveilederen

BarnsBeste

Nasjonal pårørende strategi 2021-25

Hovedmål:

- Anerkjenne pårørende som en ressurs
- God og helhetlig ivaretagelse av alle pårørende slik at pårørende kan leve gode liv og kombinerer pårørenderollen med utdanning og arbeid
- Ingen barn skal måtte ta omsorgsansvar for familie og andre

BarnsBeste

Handlingsplan pårørende 2021-25

1. Tidlig identifisering og ivaretagelse
2. Bedre informasjon, opplæring og veiledning
3. Forutsigbare og koordinerte tjenester
4. Tilstrekkelig støtte og avlastning
5. Familieorienterte tjenester
6. Pårørende medvirkning

BarnsBeste

Tiltak i pårørendestrategien

- Utarbeide en nasjonal pårørende undersøkelse
- Styrke arbeidet med å kartlegge og ivareta barn og unge som pårørende
- Vurdere å innføre plikt om at helse- og omsorgstjenesten i kommunene har barneansvarlig personell
- Vurderer anbefalinger fra prosjektet «Barn under radaren»